

Psi vodiči
(Lucija
Maškarin, 6. g)

Pas - čovjekov prijatelj i pomagač

▶ Valentina Cerinski, odgajateljica mentorica Dječji vrtić 'Leptir' Zagreb

Poznate su koristi koje psi vodiči i terapijski psi donose svojim štencićima, osobito djeci s govorno-jezičnim i motoričkim teškoćama i slijepoj djeci, no iako poznata, pomoć ovih životinja se u našim vrtićima ne koristi dovoljno. U članku pročitajte kako su odgajateljice promišljenim aktivnostima zastupale pravo djeteta na primjeren odgoj i obrazovanje.

Koje osjećaje u nama budi susret sa psom? Pas nas može prestrašiti, razveseliti, umiriti, zabrinuti... Vjerujemo da većini djece iz naše skupine susret sa psom donosi radost, razumijevanje, prijateljstvo, a danas možemo reći i da poznajemo pravila ponašanja prema toj nama dragoj životinji. Zašto smo tako sigurni u to? Evo našeg iskustva!

Početak godine našli smo se pred novim i velikim izazovom – inkluzija sedmogodišnjeg dječaka s cerebralnom paralizom u našu odgojnu skupinu 'Duga', u kojoj se nalaze djeca od 6 i 7 godina. Proučavajući stručnu literaturu, za novo smo se iskustvo pripremile i profesionalno i emocionalno. Bile smo spremne primijeniti svoja znanja i umijeća i pružiti toplinu i podršku novom dječaku u skupini. Da bi inkluzija uspješno započela, trebalo je pripremiti i roditelje. U suradnji s članovima stručne službe osmislile smo i provele roditeljski sastanak. Njime smo željele senzibilizirati roditelje djece iz naše skupine i informirati ih o posebnim potrebama djeteta s cerebralnom paralizom. Sastanak je bio radioničkog tipa, a roditelji su imali priliku

reći što misle o dobrim stranama inkluzije djeteta s posebnim potrebama u našu skupinu i o potencijalnim teškoćama koje se mogu pojaviti. Uvidjevši našu veliku motivaciju i spremnost za prihvaćanje djeteta s posebnim potrebama i sagledavši dobiti za svako dijete, roditelji su se pozitivno izjasnili o inkluziji. Kako bismo poboljšali uvjete rada, za Kristiana smo osigurali i dodatnu pomoć treće odgajateljice.

Projekt 'Različitost'

Inkluzija nas je potaknula na promišljanje i planiranje takvih aktivnosti u kojima će djeca u realnim, svakodnevnim, životnim situacijama učiti i živjeti toleranciju, empatiju i uvažavati različitosti. Postigle smo to provodeći čitav niz aktivnosti i radeći na projektu 'Različitost' kojim smo pripremale djecu za dolazak dječaka s posebnim potrebama. Kad je Kristian stigao, prihvaćanje je bilo obostrano i bez predrasuda. Dogodile su se prilagodbe u načinima interakcije koje su djeca intuitivno započela sama. Igra se prenosila na pod, stol, cijeli prostor vrtića, mijenjala su se pravila, pojednostavnjivala komunikacija... Kako bismo djeci približile

spoznaju da terapijski pas može pomagati osobama s posebnim potrebama, pa tako i našem Kristianu, osmislile smo projekt 'Pas čovjekov prijatelj i pomagač'.

Prvi zadatak koji smo postavile uključivao je zadovoljavanje preduvjeta potrebnih za realizaciju ovog projekta, a to su sigurnost i zaštita djece.

Osnovne informacije o tome kako djeca doživljavaju pse, imaju li možda strah od pasa ili alergiju na životinjsku dlaku i sl., dobile smo od roditelja. Partnerstvo s roditeljima nadograđivalo se kroz razne aktivnosti, od razmjene informacija o projektu do njihova aktivna sudjelovanja u njegovoj provedbi. Elementi projekta nalazili su se u svim centrima aktivnosti naše odgojne skupine a oformili smo i svoj originalni i vrlo zanimljiv 'Pseći centar' koji je još više obogatio naše okruženje za 'učenje čineći'. Njegovale smo i podržavale sva prethodna predznanja i iskustva djece o psima, ali i nastojale proširiti to znanje novim iskustvima, doživljajima i znanjima.

Psi u našoj skupini

Projekt o psima imao je višestruke odgojne i obrazovne koristi:

- neposredno promatranje i upoznavanje pasa i njihovih navika i osobina putem promatranja slika, ilustracija, enciklopedija, informacija s Interneta;
- učenje o brizi i odgovornosti prema psu;
- proširivanje znanja o potrebama svakog psa (fiziološke potrebe, životni procesi);
- upoznavanje nekoliko odabranih pasmina pasa.

S djecom smo razgovarale i o negativnim primjerima koji oslikavaju okrutnost prema psima kao što su nebriga i napuštanje životinja te isticale samozaštitno djelovanje djeteta pri susretu sa psima lutilicama kojih ima i u našoj neposrednoj okolini.

naša djeca s posebnim potrebama

Djeca su bila u prilici zavezanih očiju doživjeti da ih pas vodi, pitala sve što ih zanima o psima, hranila ih i mazila

Osobito smo naglašavale kako je važno voditi posebnu brigu o psu i njegovoj higijeni, cijepjenju, odlasku veterinaru kad je to potrebno, jer tako zadovoljavamo i preduvjete naše sigurnosti. Upoznali smo pravila ponašanja pri susretu sa psom na igralištu ili na putu do vrtića, a potom smo dogovorili pravila ponašanja i način komunikacije sa psima koji će nam doći u skupinu. Ovi sigurnosni uvjeti predstavljali su primarnu brigu prije dolaska psa u skupinu.

Prvi pas u grupi bio je pas iz obitelji Mas iz Sesveta. U njihovoj obitelji prolazio je proces socijalizacije. Možete li zamisliti dječju sreću i oduševljenje ovim iskustvom!? Kroz igru smo doznali mnogo novih informacija poput pravila ponašanja prema psima. Saznali smo što je to socijalizacija – na našem 'dječjem' jeziku to je vrtić za psa. Obitelj Mas nam je dovela svog psa u vrtić, a potom su nam pokazali kako oni navikavaju psa na sve okolnosti u kojima živi čovjek. Vidjeli smo kako se pas uz puno ljubavi uči poslušnosti, što je vrlo važna karakteristika psa vodiča. Nakon tog doživljaja, stupili smo u kontakt s *Udrugom za školovanje pasa vodiča slijepih i mobilitet* te s gospođom Mirom Katalenić dogovorili dolazak dva

psa u grupu. Bili su to Bak i Bela, koji su došli s trenericom Mašom i sa Kristinom, slijepom osobom korisnicom psa vodiča slijepih. Dolaskom Baka i Bele u našu je skupinu ušao poseban život. Djeca su izbliza mogla u potpunosti doživjeti pse – vidjela su kako pas sluša naredbe trenerice, kako vodi slijepu osobu, bila su u prilici zavezanih očiju pustiti da ih pas vodi, pitala sve što ih zanima o psima, hranila ih, mazila... ukratko, svi smo ih jako zavoljeli.

Kao posljednji, također vrijedan doživljaj bio je posjet gospođe Sanje Kobeščak s njezinom Fridom, terapijskim psom. Ona nam je zorno prikazala svoje iskustvo življenja s terapijskim psom. Ponovno smo bili u bliskom dodiru sa psom, češljali ga, mazili, vodili našim prostorom vrtića i slušali kako on pomaže sinu naše gošće. Stekli smo i nova znanja koja govore da je pas po prirodi prijateljski raspoložen, da želi udovoljiti čovjeku, da nudi bezuvjetno prihvaćanje, smanjuje osjećaj usamljenosti, izaziva smijeh, zabavu, zadovoljstvo i osjećaj sigurnosti. Pas predstavlja aktivnog sudionika u procesu učenja i pobuđuje djetetove pozitivne reakcije. Uvidjeli smo da bi jedan takav terapijski pas našem Kristianu bio vjeran pratitelj, prijatelj i pomagač. Kristian je dobro reagirao pri

susretima sa psima, smijao se, promatrao reakcije djece i uspoređivao ih sa svojim psom, kućnim ljubimcem. Ostala djeca u skupini su pri svakom kontaktu sa psima iskazivala oduševljenje, razumijevanje i veliko zanimanje za psa. Aktivno su sudjelovala u svim radnjama koje su im omogućili vlasnici pasa (donosila vodu, hranila, češljala...) i pridržavala se svih unaprijed dogovorenih pravila ponašanja i komunikacije kako kod pasa ne bi izazvali strah i nelagodu. U sklopu ovih aktivnosti, osim niza drugih načina izražavanja naklonjenosti prema psima, nastala je i ova zanimljiva pjesma dječaka Marijana M. (6 g.):

*'Laje, laje pas, laje na sav glas,
da ga čuju svi tko se približi.
Prijatelj i pomagač je pravi
Pomazi ga po glavi.'*

eljeli bismo zahvaliti svim suradnicima koji su u naše živote unijeli nezaboravne trenutke druženja sa psima i na taj način nam omogućili da učimo o njima. Trebam li uopće naglašavati koliko je ovaj projekt značio za djecu i sve nas u odgojnom procesu? U slobodnim igrama djeca ugrađuju doživljeno i pokazuju humaniji odnos prema životinjama; pokazuju razumijevanje, brigu i s više se pažnje odnose prema njima. U igrama građenja redovito su prisutne kućice za pse, hranilišta, pojilišta, igrališta i parkovi u kojima 'borave' i ljudi i životinje. U simboličkim se igrama često pojavljuju uloge životinja. U šetnjama naša djeca više primjećuju životinje i tada dijele svoja iskustva. Vjerujemo da je rad na ovom projektu pridonio većoj toleranciji i razumijevanju u međusobnim odnosima i odnosima prema životinjama i da je ojačao našu samozaštitu i sigurnost. Psi su postali više od 'običnih' kućnih ljubimaca – oni su živa bića koja trebaju našu ljubav, pažnju i brigu, ali je i nesebično pružaju svojim štićenicima. Kristianova obitelj stupila je u kontakt s *Udrugom za školovanje pasa vodiča i mobilitet* i oni su u postupku dobivanja terapijskog psa za Kristiana. Ovakva nova iskustva inkluzije osobito su izazovan dio našeg odgajateljskog poziva, te poticaj za unapređenje kvalitete i učinkovitosti rada s djecom u vrtiću.